

“Nae John, frietjes èt se mèt de heng”

(Maasbree 25 september 2016)

Als Jong Nederland (Maasbree) historicus hebben we vandaag, in de Kerk van maasbree afscheid genomen van een fenomeen binnen onze club. Onze (tot nu toe) laatste aalmoezenier, Pastoor Will Verbong. Elf jaar geleden voelde ik na het afscheid van pastoor Jan Thijssen de druk van de traditie en de druk van het verleden om op gesprek te gaan bij onze kersverse pastoor Verbong. Nadat ik me voorgesteld had kwam de brandende vraag. “Wilt U, in de lijn der tradities, aalmoezenier worden van Jong Nederland?” Uiteraard werd deze vraag beantwoord met een volmondig “ja” omdat ook pastoor Verbong wist dat dit een van zijn functies was binnen zijn ambt. Hij vertelde er wel duidelijk bij, dat hij aalmoezenier was op afstand. Net zoals zijn voorganger Thijssen dat deed. In 1949 is Jong Nederland Maasbree als een fenix opgerezen uit de as van haar voorganger “De Jonge Wacht”, (opgericht in 1932) die door de bezetters in de tweede wereldoorlog verboden werd. Op 6 december 1944 ging er vanuit de abdij in Meersen een brief uit naar alle parochies om zo snel mogelijk weer het jeugdwerk op te pakken en als gezamenlijke club onder de naam Jong Nederland verder te gaan. Kapelaan Theunissen was, namens de Kerk in Maasbree, de initiatiefnemer van deze oprichting. Pastoor Nabben had dat een jaar eerder gedaan met de Jonge Garde (23 april 1948). Kapelaan Theunissen was de eerste aalmoezenier van Jong Nederland Maasbree. Ik ben nog uit de tijd dat dus niet pastoor, maar de kapelaan aalmoezenier was van Jong Nederland. Kapelaan Vogels was de laatste die een volledige week mee op kamp ging. Ik herinner het me nog als de dag van gisteren. We stonden als lid op het Kennedyplein klaar voor het vertrek naar het kamp in Stramproy. Daar kwam Kapelaan Vogels aan. “Hé, wat leuk dat kapelaan ons komt uitzwaaien” was de opmerking van mijn leider. Echter toen we begonnen te fietsen, fietste Kapelaan Vogels mee. Voor ons als leden was dat geen vraag waarom hij dat deed. Het leek zo gewoon, en kapelaan Vogels was goed gelegen bij de jeugd, dus hij maakte de fietstocht een stuk gezelliger. Echter bij de leiding was lichtelijke paniek te bespeuren. Bij de eerste pauzeplaats tussen Meijel en Heusden, werd er onmiddellijk gebeld met het kampterrein. “Kapelaan Vogels fietst met ons mee en gaat mee op kamp”. Toenmalig Hopman Geert Knippenberg, heeft onmiddellijk een tent geregeld en deze voor de kapelaan laten opzetten, zodat het in elk geval leek dat ze op onze aalmoezenier geteld hadden. Een witte huttent met een gepioneerd kruisje erop. Die tent hebben we nog steeds, het kruisje heb ik na dat kamp bewaard, en hangt als dierbare herinnering in mijn bureaokamer. Dit was in 1977. Nadat kapelaan Vogels als pastoor in Einighausen bij Sittard werd benoemd, kregen we kapelaan Kroon als aalmoezenier. Deze is maar heel kort in Maasbree geweest, en ik kan me niet herinneren dat hij ons kamp heeft bezocht. Dat waren de laatste kapelaans in Maasbree. Dus misschien wel de laatste aalmoezenier. Echter, het was traditie dat Jong Nederland de kapelaans als aalmoezenier hadden en de

Jonge Garde (de meisjes) meneer pastoor. Omdat toentertijd al sprake van was om beide clubs samen te voegen, werd alsnog pastoor Rietjes gevraagd om op te treden als aalmoezenier. Hij vervulde deze taak trouw, was meestal bij de jaarvergadering en deed de Eucharistieviering op de kampen. Niet meer één keer per dag, maar op de maandagavond als iedereen op kamp aanwezig was. Samen baden we dan voor een goed en veilig verloop van het kamp. Soms werden er vele uren gestopt in het maken van een altaar en kruis, die ergens op een open plek, midden in de bossen werd opgesteld. Nadat pastoor Rietjes met emeritaat was gegaan, werd pastoor Thijssen de geestelijk herder van Jong Nederland. Ook hij kwam elke maandag op kamp voor de viering. Al snel had hij in de gaten dat een traditionele viering niet meer boeiend was voor de leden van Jong Nederland. Samen hebben we een nieuwe opzet gemaakt voor de viering, waarin ieder lid en leiding een rol had. Van pastoor Thijssen zijn verhalen genoeg. Ik weet nog dat hij altijd een borreltje dronk op kamp. Elk jaar werd er een fles jonge jenever gekocht en koel gehouden. En als pastoor kwam, werd deze opengemaakt en werd er één glaasje gedronken. Daarna ging de fles weg en niemand dronk er nog van. Er was niemand die dat spul lekker vond. Achteraf hoorde ik dat pastoor Thijssen het ook niet zo lekker vond maar dacht dat het traditie was. Het glaasje van pastoor Thijssen. Staat nog steeds bij mij thuis bekend als het "pestoerglaeske" en staat te pronken op het herinneringschap. Pastoor Thijssen is nog van de tijd dat wegwijsborden de definitieve weg naar het kampterrein wezen. Eén keer is het voorgekomen dat de borden weg waren gehaald door de wegbeheerder (kamp Zeeland 1994). Het was 30 graden en pastoor kwam met een rood hoofd, uitgeput en gestrest op het kampterrein aan in Zeeland. Bijzonder in de periode van pastoor Thijssen was toch de 50 jarige jubileumviering op 26 april 1998. In de Kerk van Maasbree hadden we een zgn. drieherendienst geregeld. Oud-aalmoezenier kapelaan Vleeshouwers, pastoor Rietjes en pastoor Thijssen gingen deze zeer druk bezochte viering voor. Als dank voor de band tussen Kerk en Jong Nederland, hebben we de Kerk van Maasbree een stola aangeboden met onze symbolen, aarde, water, lucht en vuur en de logo's van Jong Nederland.

Natuurlijk maakten we ook gebruik van de auto van pastoor. "Als U dan toch komt wilt U dan even langs de bakker (Pietje Werts) gaan? En bij "vrouw Wiëne" ligt vlees en vis in de diepvries." Ik zie hem nog aankomen op het kampterrein in Soerendonk (2004). Trots reed hij met zijn auto voor de keukentent, draaide zijn raampje open en zei." Ik ben uw Herder en kom brood en vis delen". Maar pastoor Thijssen was ook iemand die zich ook zorgen maakte over het wel en wee in onze club. In 1992 waren we in Brunssum op kamp. Van dat kamp kunnen we een boekje apart maken. Ik was met een van de leden naar het ziekenhuis en kwam tijdens de viering terug op het terrein. Hij onderbrak deze viering om meteen te informeren hoe het met het desbetreffende lid was gesteld. Twee keer moest pastoor Thijssen afzeggen. Een keer op het kamp in Tungelroy (2002) en het jaar daarop in Geijsteren (2003). In Tungelroy

hadden we met veel moeite een vervanger gevonden in de persoon van de beroemde jongerenkapelaan Léo Brueren uit Venlo. Hij kwam aan, heeft mee gegeten en is begonnen aan de viering. Een viering die samen met pastoor Thijssen was voorbereid. Na bladzijde twee zei hij tegen de kinderen dat ze het boekje weg konden leggen en dat hij het op z'n eigen manier deed. We hebben een bijzondere en mooie viering gehad. Het jaar erop in Geijsteren hadden we de plaatselijke pastoor gevraagd om de viering te komen doen. Dit heeft heel wat telefoongesprekjes en overtuigingskracht gekost. De pastoor in Geijsteren zag het niet zo zitten om met jongeren een viering te doen. En vooral niet omdat we op het idee waren gekomen deze te houden in een historische Willibrorduskapel, midden in de bossen precies op de grens van Brabant en Limburg. Meer dan 100 personen betrokken de kleine kapel. Iedereen paste er net in. Het was een mooie, en voor Jong Nederland Maasbree-begrippen, gewone viering. Echter, na afloop toen de kinderen met hun leiding weer terug liepen naar het kampterrein, kwam de koster die er ook bij was, samen met de Geijsterense pastoor naar me toe. Met tranen in zijn ogen vertelde hij mij hoe ze de afgelopen weken in de stress hadden gezeten over deze viering. In hun gedachte zou de Eucharistieviering worden verstoord en het kapelletje worden afgebroken. De mensen waren zo blij en gelukkig dat ze in een te kleine kapel, een bijzondere mooie viering hadden gehad. Met jongeren tussen de 8 en 18 die deze met eerbied hadden beleefd. In 2005 werd Pastoor Verbong aalmoezenier. Voor pastoor Thijssen hadden we een verrassing geregeld. Tijdens de viering op het kamp in Nieuw-Bergen waren beide pastoors aanwezig. Zogenaamd om het aalmoezeniersambt symbolisch over te dragen en toevalligerwijs waren ook de burgemeester en wethouders aanwezig. En (hoe is het mogelijk?) ook nog mensen van het kerkbestuur. Na de viering heeft pastoor Thijssen de stola symbolisch overgedragen aan pastoor Verbong. Er was echter nog een verrassing in petto. Uit handen van de burgemeester ontving pastoor Thijssen de Speld van Verdiensten van Jong Nederland.

Pastoor Verbong moest je leren kennen. De op het eerste oog bescheiden man ontplooidde zich al snel als een echte humorist. Ik herinner me nog het kamp in Mill (2007). Voordat we de mis begonnen, was er voor de leden friet geregeld. Een frietwagen uit Helmond bakte voor het hele kamp friet en snacks. Mayonaise, curry, uien e.d. werden (om kosten te besparen) door de kookstaf uitgedeeld. Pastoor Verbong hielp mee. Na afloop, toen de kinderen weg waren, begon de frietboer moppen te vertellen. Deze werden steeds schunniger. Ik zocht een manier om de frietboer duidelijk te maken dat meneer pastoor bij de groep stond. Ik vroeg "en snap ge 't ok allemaol, meneer pastoor?" De frietboer schrok hiervan en zei, "als ik geweten had dat pastoor erbij was, had ik geen moppen verteld". "Ach" zei pastoor, "do moogs gerös doorgaon met vertelle, ze passe nag allemaol ônger de kersbaum." In 2008 heeft Jong Nederland Maasbree haar jubileumkamp in Maasbree gehouden. Op een regenachtige dag hadden we in de circustent meer dan 100 kinderen, leiding

en veel extra bezoekers zitten voor een viering met wederom drie priesters, Pastoor Rietjes, pastoor Thijssen en pastoor Verbong. Samen stonden ze achter het altaar op twee houten tafelbladen, anders waren ze zeker weggezakt in de modder. Wat pastoor Verbong sierde was de vrijheid die hij gaf bij het samenstellen van een viering. Het maakte hem niet uit hoe je het deed en waar je het deed. Wel binnen de normen, maar met heel veel eigen inbreng. In 2010 werd, in de lijn der tijd, door mij de discussie aangezwengeld om te stoppen met een traditionele viering op kamp. Een bezinning in de vorm van een verhaal, of een gewetensvragenspel, zou meer teweeg brengen bij de jeugd dan het uitspreken van teksten. Ik kreeg de 'mooie opdracht' om naar pastoor te gaan om dit te vertellen. Er werd een afspraak gemaakt en met knikkende knieën ging ik naar de pastorie. Na alle fatsoengesprekjes en een kopje koffie, moest ik toch de boodschap doorgeven. "Na 62 jaar, stoppen met een Eucharistieviering op kamp!" Na afloop van dit gesprek was het antwoord van pastoor Verbong. "Volges mich hès do heej miër moote mei den ik. Ik vraag mich al jaore aaf wannier se mich dit kwaams vertelle". Ik zakte bijna door mijn stoel. Echter, na de laatste viering op kamp in Bakel (2009) was het niet afgelopen. Pastoor bleef aalmoezenier van Jong Nederland. Elk jaar bezocht hij trouw het kamp. Eerst nog alleen, daarna regelden we een ritje met de wethouder, die ook altijd kwam. Op de laatste kampen was het zelfs zo, dat hij hierop rekende. Als ik hem dan belde met de vraag of hij weer op bezoek wilde komen, zei pastoor Verbong al "Jao jao, ik bin aan 't wachte toet de wethaojer belt". In 2014 had JongNL Maasbree een bijzondere groep op kamp in en rond om haar eigen Blokhut. Een Rooms Katholieke organisatie die bijna leek op het Jong Nederland van de jaren 50. Er was een kapelaan die de hoofdleder was. Duidelijk herkenbaar aan een manchesterbroek en met een soort scoutingachtige overhemd. Niet alleen was er een kapelaan op kamp, maar ook een aantal nonnetjes die overgekomen was uit Zuid-Amerika. Er stond tussen de tenten van de leden ook een heuse Kapeltent waar dagelijks de mis werd opgedragen en waar leden en leiding terecht konden voor een gesprekje en een persoonlijke bezinning. Midden in de week hadden ze een Maria-processie georganiseerd waar ik, als verhuurder, voor uitgenodigd was. Natuurlijk heb ik pastoor Verbong op de hoogte gesteld van deze bijzondere gebeurtenis en samen zijn we naar de Blokhut gegaan om dit alles te aanschouwen. In de auto gaf pastoor duidelijk te kennen dat hij niet mee zou lopen. Toen we aankwamen op het terrein zagen we dat de zusters met heel veel kaarsjes een soort van slingerend parcours hadden uitgezet. De kapelaan startte de processie met een megafoon in zijn handen en begon te bidden. Drie 'onze vaders' en drie 'weesgegroetjes'. De stoet van kinderen begon te lopen. Geheel onverwachts en tegen mijn verwachting in begon pastoor Verbong spontaan mee te lopen. Ik ben er gelijk achteraan gegaan. Het terrein was op sommige plaatsen niet altijd even vlak, dus liep ik voor de zekerheid achter hem. Na afloop eindigde de processie in de Kapeltent. Daar werd de Rozenkrans gebeden. Nu ben ik van de

generatie die dat zelf niet meer mee heb gemaakt. Maar ik kon naar een half uur bidden al bevestigen wat mijn ouders vertelde, “dat dit erg lang ging duren”. Uit eerbied voor het gebed en voor onze gastheer zijn we blijven zitten. Echter, even later toen we ergens midden in ‘de droevige geheimen’ waren, stond pastoor op en zei, “ik weet neet was do dûs, mâr ik gaon ‘n tas kôffie drinke”. En weg was hij. Ik heb ‘de droevige geheimen’ nog afgemaakt, maar toen de ‘glorievolle’ begonnen ben ik snel achter hem aangegaan.

Vandaag, 25 september 2016, was de laatste viering van pastoor Verbong in de Kerk van Maasbree. Hij gaat op zijn 70ste jaar genieten van een welverdiende rust. Emeritus pastoor Verbong is gegaan zoals hij is gekomen, bescheiden en zonder veel poespas. Precies zoals hij is. Gewoon.

Gewoon gezellig, gewoon geïnteresseerd en gewoon, gewoon. Het gewone blijkt uit die ene uitspraak, toen we na het moppen vertellen op het kamp in Mill, samen aan de tafel zaten om friet te eten. “Pastoer wilt geej ok ‘n rikske hebbe? “Nae John, frietjes èt se mèt de heng”.

We weten niet wat de toekomst brengt. De wereld ontkerkt. Jong Nederland is met deze stroom meegegaan. Maar pastoor Verbong zal hoogstwaarschijnlijk onze laatste aalmoezenier zijn. Echter, we mogen niet vergeten dat Jong Nederland haar bestaan heeft te danken aan die Kerk. Namens Jong Nederland heb ik hem de hand geschud en bedankt. Daarbij een echt padvinderscitaat gebruikt

“belangrijk is niet alleen de weg die je gaat maar ook de sporen die je achterlaat”.

John Grutters